



Βρυξέλλες, 11 Νοεμβρίου 2025
(OR. en)

14921/25

Διοργανικός φάκελος:
2008/0140(CNS)

ANTIDISCRIM 103
FREMP 300
GENDER 195
JAI 1592
MI 869
SOC 728

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Προεδρία

Αποδέκτης: Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο

αριθ. προηγ. εγγρ.: 14287/25

Θέμα: Πρόταση ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης των προσώπων ανεξαρτήτως θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού
— Έκθεση προόδου

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις 2 Ιουλίου 2008, η Επιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου με την οποία επιδιώκεται να επεκταθεί σε τομείς πέραν της απασχόλησης η προστασία από τις διακρίσεις λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Η προτεινόμενη οριζόντια οδηγία περί ίσης μεταχείρισης, που συμπληρώνει τη σχετική ισχύουσα ενωσιακή νομοθεσία¹, θα απαγορεύει τις διακρίσεις για τους προαναφερόμενους λόγους στους εξής τομείς: κοινωνική προστασία, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής ασφάλισης και της υγειονομικής περίθαλψης, εκπαίδευση και πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της στέγασης.

¹ Ειδικότερα, τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ του Συμβουλίου.

Μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας την 1η Δεκεμβρίου 2009, η πρόταση εμπίπτει πλέον στο άρθρο 19 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) (ειδική νομοθετική διαδικασία) και συνεπώς απαιτείται η επίτευξη ομοφωνίας στο Συμβούλιο, μετά την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο γνωμοδότησε στις 2 Απριλίου 2009² σύμφωνα με τη διαδικασία διαβούλευσης. Το Συμβούλιο θα πρέπει να ζητήσει την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επί του τελικού κειμένου.

Μολονότι η πρόταση είναι υπό συζήτηση για περισσότερα από δεκαεπτά χρόνια και σχεδόν κάθε Προεδρία έχει εγγράψει τον φάκελο στην ημερήσια διάταξη του Συμβουλίου, μέχρι στιγμής δεν έχει καταστεί δυνατόν να επιτευχθεί συμφωνία. Η πιο πρόσφατη έκθεση προόδου³ υποβλήθηκε στο Συμβούλιο EPSCO στις 19 Ιουνίου 2025.

Η συντριπτική πλειονότητα των αντιπροσωπιών έχει υποστηρίξει επί μακρόν την οδηγία, αναγνωρίζοντας ότι αποσκοπεί στην ολοκλήρωση του ισχύοντος νομικού πλαισίου με την αντιμετώπιση και των τεσσάρων λόγων διακρίσεων μέσω οριζόντιας προσέγγισης, αλλά ορισμένες αντιπροσωπίες έχουν εκφράσει ανησυχίες και έχουν ζητήσει διευκρινίσεις όσον αφορά την εικαζόμενη έλλειψη ασφάλειας δικαίου, την κατανομή των αρμοδιοτήτων και τη συμμόρφωση με την αρχή της επικουρικότητας, καθώς και τον αντίκτυπο της πρότασης, ιδίως όσον αφορά ενδεχόμενες δημοσιονομικές επιπτώσεις.

Το κείμενο ανασυντάχθηκε σε μεγάλο βαθμό στην πάροδο ετών για να αντιμετωπιστούν οι ανησυχίες που έχουν εκφραστεί, μεταξύ άλλων με την αποσαφήνιση των νομικών υποχρεώσεων τόσο επί της ουσίας όσο και ως προς την κατανομή αρμοδιοτήτων, και με τον περιορισμό σε μεγάλο βαθμό των δυνητικών δημοσιονομικών επιπτώσεων του σχεδίου οδηγίας.

² Βλ. έγγραφο A6-0149/2009. Η κα Alice Kuhnke (ΣΔ/Πράσινοι/Ευρωπαϊκή Ελεύθερη Συμμαχία) είναι επί του παρόντος η εισηγήτρια εκ μέρους του Κοινοβουλίου.

³ 9573/25.

Υπενθυμίζεται ότι, κατά τη διάρκεια του περασμένου έτους, η μεγάλη πλειονότητα των κρατών μελών εξέφρασε σαφώς και επανειλημμένα την άποψη σε υπουργικό επίπεδο ότι είναι σκόπιμο, έγκαιρο και αναγκαίο να επέλθει συμφωνία επί αυτής της πρότασης που συζητείται επί χρόνια.⁴

Η Επιτροπή έχει υποστηρίξει την αναζήτηση συμβιβαστικής λύσης, διατηρώντας παράλληλα στο παρόν στάδιο επιφύλαξη εξέτασης για οποιεσδήποτε αλλαγές στην αρχική της πρόταση.

Στο πρόγραμμα εργασιών της για το 2025, το οποίο δημοσιεύθηκε στις 11 Φεβρουαρίου 2025, η Επιτροπή ανακοίνωσε την πρόθεσή της να αποσύρει την πρόταση οδηγίας περί ίσης μεταχείρισης. Ωστόσο, τελικά η πρόταση διατηρήθηκε και δεν συμπεριλήφθηκε στον κατάλογο των αποσυρόμενων προτάσεων που δημοσιεύθηκε στις 6 Οκτωβρίου 2025.⁵

II. ΟΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΑΝΙΚΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ

Κατά τη δανική Προεδρία, καταβλήθηκαν περαιτέρω προσπάθειες για την επίτευξη ομοφωνίας επί της πρότασης. Η Ομάδα «Κοινωνικά θέματα» συζήτησε τον φάκελο σε δύο συνεδριάσεις.⁶ Παράλληλα, η Προεδρία πραγματοποίησε διμερείς επαφές με τις αντιπροσωπίες που εξακολουθούν να προβληματίζονται, με σκοπό τον εντοπισμό των εκκρεμών ζητημάτων και τη διερεύνηση πιθανών λύσεων.

Στη συνεδρίαση της Ομάδας «Κοινωνικά θέματα» στις 2 Οκτωβρίου 2025, εκπρόσωπος του ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης) παρουσίασε την έκθεσή του με τίτλο «Combating Discrimination in the European Union» (Καταπολέμηση των διακρίσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση)⁷, επισημαίνοντας ότι οι διακρίσεις είναι πιο διαδεδομένες σε τομείς που δεν καλύπτονται ακόμη από τη νομοθεσία της ΕΕ, γεγονός που συνηγορεί υπέρ της επέκτασης της προστασίας σε τομείς πέραν της απασχόλησης. Η έκθεση τονίζει επίσης το οικονομικό και κοινωνικό κόστος των διακρίσεων, υποδηλώνοντας ότι τα οφέλη μιας οριζόντιας οδηγίας περί ίσης μεταχείρισης θα υπερτερούν του κόστους.

⁴ Σύνοδοι του Συμβουλίου EPSCO στις 7 Μαΐου 2024, 20 Ιουνίου 2024, 2 Δεκεμβρίου 2024 και 19 Ιουνίου 2025.

⁵ EE C/2025/5423, 6.10.2025, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/5423/oj>.

⁶ Στις 2 και 30 Οκτωβρίου 2025.

⁷ [Combating Discrimination in the European Union \(Καταπολέμηση των διακρίσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση\) | ΟΟΣΑ](#).

Στη συνέχεια, η Ομάδα συζήτησε την πρόταση βάσει καθοδηγητικού σημειώματος της Προεδρίας.⁸ Τα κράτη μέλη που δεν ήταν σε θέση να υποστηρίξουν το τελευταίο κείμενο⁹ κλήθηκαν να διευκρινίσουν τις εναπομένουσες ανησυχίες τους, με σκοπό την εξεύρεση των πλέον αποτελεσματικών και αποδοτικών λύσεων. Η συντριπτική πλειονότητα των κρατών μελών επιβεβαίωσε ότι υποστηρίζει την οδηγία, ενώ διάφορα κράτη μέλη παρουσίασαν τις αναλύσεις τους σχετικά με τις επιπτώσεις της οδηγίας από πλευράς κόστους, οι οποίες διαπιστώθηκε ότι είναι μικρές ή ασήμαντες σε σύγκριση με τα οφέλη της.

Με βάση αυτό το ιστορικό και τις περαιτέρω διμερείς ανταλλαγές, η Προεδρία προσδιόρισε μια σειρά εκκρεμών ζητημάτων τα οποία πρέπει ακόμη να αντιμετωπιστούν, κατά την άποψη των κρατών μελών που εξακολουθούν να προβληματίζονται. Τα ζητήματα αυτά συζητήθηκαν στην Ομάδα «Κοινωνικά θέματα» στις 30 Οκτωβρίου βάσει καθοδηγητικού σημειώματος¹⁰, ως εξής:

i) Πεδίο εφαρμογής

Μία αντιπροσωπία εξέφρασε ανησυχίες σχετικά με το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας σε σχέση με την κοινωνική προστασία και την εκπαίδευση, ιδίως όσον αφορά την ανάγκη σεβασμού των εθνικών αρμοδιοτήτων σε αυτούς τους ευαίσθητους τομείς. Η ίδια αντιπροσωπία πρότεινε επίσης να επεκταθεί η διάταξη του άρθρου 2 παράγραφος 5α που προβλέπει ότι μπορεί να επιτρέπεται η διαφορετική μεταχείριση, ώστε να εφαρμόζεται σε όλους τους λόγους διακρίσεων που καλύπτονται από την οδηγία και όχι μόνο στην ηλικία.

Στο πλαίσιο αυτό, η Προεδρία κάλεσε τα κράτη μέλη που εξακολουθούν να προβληματίζονται να διευκρινίσουν ποιες αλλαγές σχετικά με την κοινωνική προστασία και την εκπαίδευση θα χρειαστούν προκειμένου να είναι σε θέση να υποστηρίξουν την οδηγία, ενώ τα κράτη μέλη που τάσσονται υπέρ της επέκτασης του άρθρου 2 παράγραφος 5α σε όλους τους λόγους διακρίσεων κλήθηκαν να παράσχουν πρακτικά παραδείγματα και να εξηγήσουν το πολιτικό και το νομικό σκεπτικό βάσει του οποίου μπορεί να επιτραπεί η διαφορετική μεταχείριση λόγω γενετήσιου προσανατολισμού, θρησκείας ή πεποιθήσεων, ή αναπηρίας.

⁸ 12823/25.

⁹ Η τελευταία έκδοση του κειμένου περιλαμβάνεται στο έγγραφο 10817/24.

¹⁰ 14287/25.

Ενώ οι αντιπροσωπίες ήταν γενικά πρόθυμες να επιδείξουν ευελιξία και να εξετάσουν νέες προτάσεις, πολλές εξ αυτών εξέφρασαν επιφυλάξεις σχετικά με τον περαιτέρω περιορισμό του πεδίου εφαρμογής και ζήτησαν συγκεκριμένες προτάσεις και αιτιολογήσεις, ιδίως όσον αφορά την ενδεχόμενη επέκταση της διάταξης του άρθρου 2 παράγραφος 5α. Ορισμένες τόνισαν, εξάλλου, ότι είναι σημαντικό να διατηρηθεί η συνολική φιλοδοξία της οδηγίας. Στον αντίποδα, μία αντιπροσωπία ζήτησε να αφαιρεθούν η κοινωνική προστασία και η εκπαίδευση από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας και να επεκταθεί η διάταξη του άρθρου 2 παράγραφος 5α ώστε να καλύπτει όλους τους λόγους διακρίσεων και όχι μόνο την ηλικία. Μια άλλη αντιπροσωπία εξέφρασε ανησυχίες σχετικά με τη νομική σαφήνεια των διατάξεων που αφορούν την εκπαίδευση.

ii) Εφαρμογή

Όσον αφορά την εφαρμογή, εγείρονται ερωτήματα σχετικά με τον δημοσιονομικό αντίκτυπο της οδηγίας, συμπεριλαμβανομένου ιδίως του κόστους της παροχής εύλογης προσαρμογής για άτομα με αναπηρία.

Στο πλαίσιο αυτό, η Προεδρία κάλεσε τα κράτη μέλη να αναφέρουν ποιου είδους στήριξη θα διευκόλυνε τις εθνικές τους εκτιμήσεις κόστους-οφέλους όσον αφορά την υποχρέωση παροχής εύλογης προσαρμογής και να προσδιορίσουν τυχόν νομικούς όρους ή διατάξεις που χρειάζονται περαιτέρω διευκρίνιση, μεταξύ άλλων εάν θα πρέπει να προστεθούν επιπλέον στοιχεία στο κείμενο και, εάν ναι, ποια και με ποια μορφή.

Ορισμένα κράτη μέλη τόνισαν ότι έχουν ήδη θεσπιστεί υποχρεώσεις δυνάμει της UNCRPD (Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία) και ότι η οδηγία δεν θα δημιουργήσει πρόσθετες απαιτήσεις όσον αφορά την εύλογη προσαρμογή. Μία αντιπροσωπία υπογράμμισε τη διάκριση μεταξύ εύλογης προσαρμογής και προσβασιμότητας, επισημαίνοντας ότι η απουσία αναφοράς στην προσβασιμότητα στο συμβιβαστικό κείμενο μειώνει σημαντικά το κόστος. Προτάθηκε επίσης να παρασχεθούν από την Επιτροπή κατευθύνσεις σχετικά με την εφαρμογή, μετά την έκδοση της οδηγίας. Ένα άλλο κράτος μέλος ζήτησε νέα εκτίμηση επιπτώσεων. Ο εκπρόσωπος της Επιτροπής τόνισε ότι η Επιτροπή είχε διενεργήσει εκτίμηση επιπτώσεων για να συνοδεύσει τη νομοθετική πρότασή της και ότι η Επιτροπή δεν διενεργεί εκτιμήσεις επιπτώσεων σε σχέση με τις τροποποιήσεις του Συμβουλίου στην πρότασή της.

iii) Αποκεντρωμένες αρμοδιότητες

Ορισμένα κράτη μέλη επισήμαναν τις προκλήσεις κατά την εφαρμογή της οδηγίας σε καταστάσεις στις οποίες οι αρμοδιότητες ασκούνται σε περιφερειακό ή αποκεντρωμένο επίπεδο και ζήτησαν λύσεις που σέβονται αυτές τις δομές διακυβέρνησης.

Στο πλαίσιο αυτό, η Προεδρία κάλεσε τα κράτη μέλη που ανησυχούν για τον αντίκτυπο της οδηγίας στις αποκεντρωμένες πολιτικές δομές να προσδιορίσουν τους τομείς πολιτικής στους οποίους ανακύπτουν αυτές οι ανησυχίες και να προτείνουν συγκεκριμένες λύσεις για την αντιμετώπισή τους.

Δύο κράτη μέλη ανέφεραν ότι δεν προβληματίζονται σχετικά με τις αποκεντρωμένες αρμοδιότητες, παρά το γεγονός ότι διαθέτουν αποκεντρωμένες δομές διακυβέρνησης σε εθνικό επίπεδο.

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Στόχος της Προεδρίας ήταν να επιτευχθεί γενική προσέγγιση επί της πρότασης κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου EPSCO την 1η Δεκεμβρίου. Ωστόσο, κατά τις συζητήσεις στην Ομάδα «Κοινωνικά θέματα», τρεις αντιπροσωπίες διατήρησαν γενικές επιφυλάξεις, που υποδηλώνουν ότι ακόμη δεν μπορεί να επιτευχθεί η απαιτούμενη ομοφωνία. Παρ' όλα αυτά, η πολύ μεγάλη πλειοψηφία των αντιπροσωπιών εξακολουθεί να υποστηρίζει το πιο πρόσφατο συμβιβαστικό κείμενο και τον στόχο της επίτευξης γενικής προσέγγισης στο Συμβούλιο.

Ελλείψει πρόσθετων προτάσεων ή διευκρινίσεων από τα κράτη μέλη που διατηρούν επιφυλάξεις, η Προεδρία δεν ήταν σε θέση να προτείνει νέο συμβιβαστικό κείμενο. Οι θέσεις των αντιπροσωπιών πρέπει να εξεταστούν λεπτομερέστερα προκειμένου να εντοπιστούν δυνητικές λύσεις. Εκφράζεται η ελπίδα ότι οι εναπομένουσες ανησυχίες μπορούν να αντιμετωπιστούν με την εποικοδομητική συμμετοχή όλων των αντιπροσωπιών.

Η Προεδρία πιστεύει ακράδαντα ότι, σε έναν κόσμο όπου τα θεμελιώδη δικαιώματα και η ισότητα υφίστανται όλο και περισσότερες πιέσεις, η ΕΕ θα πρέπει να δώσει το παράδειγμα. Προσδοκάται συνεπώς ότι θα καταστεί δυνατό στο εγγύς μέλλον να εξασφαλιστεί η υποστήριξη που απαιτείται για ομοφωνία στο πλαίσιο του Συμβουλίου.